

da poligonski vlaci budu izabrani u pravcima gde su terenske prilike najpovoljnije za tačno merenje uglova.

Paralaktička poligonometrija znatno proširuje i uvećava pri snimanju ulogu poligonske mreže, koja se može oslanjati direktno na tačke III-eg i viših redova.

Naročitu vrednost paralaktička poligonometrija dobiva za vazdušno snimanje, gde ona uprošćava određivanje tačaka, potrebnih za orijentaciju snimaka i identifikaciju tačaka na njima, čiji položaj je poznat u koordinatnom sistemu. L. S.

Jovan Marić, geometar

JEDAN MEDJU NAJVAŽNIJIM RADOVIMA GEOMETARA U KATASTARSKIM UPRAVAMA*)

Pored mnogobrojnih radnja koje geometar, kao stručno lice izvodi, bilo u tehničkom bilo u pravnom poslu, ipak je upućen da izvede zaključak svojih radova, a ti su, da nastoji svim mogućim silama, da se katastarski i zemljišno-knjižni elaborat dovede u saglasnost sa stanjem u prirodi.

Kao što smo napred naveli postignućemo dva cilja tj. veliku uslugu pravnom poretku iz koga analogno sledi i fiskalni interes države.

Smatram, da o pravnom poretku u koliko učestvuje geometar, kao tehničko lice ovdje ne treba da govorim, jer je to i tako vrlo veliki i rastegljiv pojam i on se rešava od slučaja do slučaja; sa glavnom pretpostavkom, da pre nego geometar, kao stručno lice dade svoj sud o nekoj radnji, mora biti sa tom radnjom potpuno upoznat, pre nego se zatraži njegovo stručno mišljenje. Geometar prethodno mora predmet u celini proučiti, ispitati vrednost tehničkih podataka i svih okolnosti u vezi sa njima, te ne davati svoja mišljenja na brzinu. Predmet temeljito i hladnokrvno proučirati, uzevši sve tehničke okolnosti u obzir i tek onda dati svoj sud, ali uvek u tehničkom pogledu, jer je geometar u tom slučaju uvek samo tehničko, a ne

* Primedba Uredništva.

Ovaj članak donosimo jer smatramo, da svakako interesuje kolege u državnoj službi i da će ih pobuditi, da nešto o ovom aktuelnom pitanju napišu. Najvažniji rad geometra u Kat. Upravi ipak je tehničko održavanje katastra, a raspored zemljarine pripada manipulativnom osoblju. Poznato je stanovište geometara, da bi sastav rasporeda zemljarine trebalo predati Poreskim Upravama.

Clanku priloženi i vrlo dobro obradjeni primer rasporeda zemljarine iz tehničkih razloga u glasniku nismo mogli stampati.

pravno lice. Imati uvek pred očima, da će rešenje suda zavistiti od njegovog stručnog mišljenja.

Pa i pored svega, što geometar uspije da faktično stanje nekretnine s obzirom na vlasništvo sprovede u katastarskim, kao i zemljišno-knjižnim operatima, ipak u mnogo slučajeva fiskalni interes države nije zadovoljen. Postoji u tome često puta mnogo uzročnika i mnogo razloga, a jedan među glavnima je smatram i taj, što je kontakt između katastarskih i poreskih uprava slab, a to verujem dolazi otuda što su poreske uprave ustanove starijeg porekla i sebe smatraju, kao nekom dominantom u svakom pogledu, te često izbegavaju svaki kontakt sa katastarskim upravama, usled čega nastaje nepoznavanje mnogih radnja, kod jednih i drugih, a koje bi radnje trebali da znaju i jedni i drugi. Pored ostalog često je slučaj, da su poreske, kao i katastarske uprave opterećene velikim posloni, a malo osoblja, ali kako bilo da bilo stvarnog kontakta nema između te dve ustanove, pa prema tome nema ni poznavanja radova, niti stvarnog rezultata; zbog čega je često od poreskih obaveznika izložen raznim neugodnostima, geometar, kao i poreznik, ali na kraju krajeva zaključak je svega toga, da fiskalni interes državni trpi.

Kako ie poreska uprava s obzirom na nekretnine u poreskom opterećenju samo egzekutivna vlast, a katastarska uprava, vlast koja vrši zaduženje, od čega zavisi i uspeh naplate, to je geometra i na kraju glavna zadaća, da se ti podatci o zaduženju dovedu u pravnom pogledu i fiskalnom interesu države na najzdraviju osnovu. To će se postići tako, ako rekapitulacija naših radova tj. raspored zemljarine sačinimo, da je pomoću njega najlakše, najpreglednije i najispravnije izvršiti od pravih vlasnika naplatu, imajući u vidu još i to, da taj raspored čini kostur svim ostalim zaduženjima, oslobođenjima i olakšicama poreskih obaveznika.

S obzirom na sve napred izloženo smatram, da je izrada rasporeda zemljarine jedna među najvažnijim radnjama, te ću u nekoliko prikazati kako je najzgodnije obrazovati tu knjigu rasporeda zemljarine s obzirom na moja zapažanja, a biće mi neobično drago ako neko iznese još praktičnija uputstva s obzirom na sadašnji štampani obrazac:

1) Kada se sastavlja potpuno nov raspored zemljarine imaju se sve rubrike ispuniti crnim mastilom od rubrike 1—24. u koliko ih uprava upotrebljava, takodjer i naslovna strana na korici, kao i prva strana rasporeda zemljarine.

2) Nova sveska rasporeda zemljarine, ima se ušiti tako, da napred i na kraju ostane dovoljno praznih strana, za eventualne promene, koje bi nastale u toku godina. Na prvoj strani kao i na korici ima se ispisati u gornjem desnom uglu „Katastarska opština...”, a u levom uglu broj opštine i to većim brojem. Na sredini sveske ima se ispisati „Raspored

zemljarine" ispod toga u vodoravnoj liniji ispisati dotične godine i to prva godina crnim mastilom, a svaka daljnja godina onom bojom kojom se vrši zaduženje.

3) Svi podaci u rubrikama od 1—24. unosiće se u veličini od $\frac{1}{6}$ dotične rubrike, tako da se u isti raspored mogu uneti promene za šest godina. Svi podatci, da se unose čitko kaligrafski ispisano i pregledno.

4) Kod sastava novog rasporeda zemljarine, neće se unositi poreski obveznici na dva, ili više mesta, sa raznim zaduženjem, nego će se deo suvlasništva tj. čisti prihod koliko po delu pripada, uneti u rubriku 14, a u rubrici 13 napisati „Vidi posedovni list broj: . . .”. Na osnovu unetog čistog prihoda u rubrici 6. i rubrici 14. odrediće se osnovni porez i ukupan uneti u rubriku 7. Time će jedan poreski obveznik, koji ima više posedovnih listova u jednoj katastarskoj opštini, biti upisan i zadužen samo na jednom mestu i time je rad u mnogome olakšan Poreskoj upravi. Da bi se izbegle greške prilikom sabiranja čistog prihoda po stranama u rubrici 14 i čistog prihoda iz drugih opština, potrebno je da se zbrojevi rubrike 14 saberu u dva dela t.j. gornji deo sadržao bi čisti prihod iz drugih opština, a donji čisti prihod suvlasnika pojedinih posedovnih listova iste opštine. Prema tome, zbir čistog prihoda rubrike 6. više donji zbir u rubrici 14. daće ukupan čisti prihod opštine. To bi bila kontrola. Radi lakšeg uočenja, pored čistog prihoda iz drugih opština, a u rubrici 13. napisaće se „katastarska opština . . .” iz koje je čisti prihod prenet; pored čistog prihoda suvlasnika u rubrici 13 stajaće: „Vidi posedovni list broj . . .”. Time će se tačno uočiti čisti prihod iz suvlasništva i čisti prihod iz ostalih opština kod sabiranja. Zbir u rubrici 14 koji se sastoji iz brojitelja i imenitelja mora celokupan biti $\frac{1}{6}$ rubrike t.j. mora se vrlo sitno ispisati.

5) Ako postoji u potpunosti faktično i pravno suvlasništvo tj. jedna jedinstvena celina poseda, nepodeljena, sa pojedinim delovima vlasništva na pr.: Jedan posed — odnosno posedovni list upisan je na tri suvlasnika (može biti i više) sa po $\frac{1}{3}$ dela. Kod sastavljanja novog rasporeda zemljarine oni će se upisati jedan iza drugog po rednom broju. U rubrici 5. rasporeda i ispod broja posedovnog lista uneti će se ukupan čisti prihod svih suvlasnika upisanih u ovom posedovnom listu, koji će služiti za računanje ukupnog dopunskog poreza ovog suvlasničkog posedovnog lista. Izračunati ukupni dopunski porez razdeliće se proporcionalno — pojedinačno prema delu poseda i uneti u rubriku 16 rasporeda. U rubrici 6. upisaće se za svakog suvlasnika pojedinačno, čisti prihod prema delu poseda i prema tome obračunati osnovni porez u rubrici broj 7. U ovom slučaju rubrika 15. rasporeda ostala bi prazna t.j. sva tri suvlasnika nemaju nigde više nikakove imovine. Ukupno zaduženje svakog suvlasnika ponaosob unosiće se u rubriku 17. kao što se to obično radi.

6) Ovdje može nastupiti slučaj, da suvlasnici mogu imati poseda takodjer, kao celina, kao i pojedinačno t.j. da dvojica imaju u istoj opštini ili u drugim opštinama, deo suvlasništva, sa drugim licima, kao i sami u istoj opštini ili u drugim opštinama, dok treći nema nigde više poseda. U tom slučaju prethodno će se izračunati dopunski porez, kako je to pod tač. 5 rečeno, proporcionalno podeliti i to tako, da se za treće lice koje nema nigde više imovine upiše $\frac{1}{3}$ ukupnog dopunskog poreza, u rubrici 16. rasporeda. Nadalje za druga dva suvlasnika, koji imaju poseda i na drugim mestima iste opštine, ili drugih opština, naći će se čisti prihod po tablicama, koliko odgovara njihovom delu dopunskog poreza i uneti u rubriku 14, ali se ovaj iznos neće sabirati po stranama, nego on jedino služi za računanje osnovice pojedinačnog dopunskog poreza. Zatim će se svi čisti prihodi na raznim mestima u istoj opštini, kao i iz drugih opština, uneti u rubriku 14. a u rubrici 13 označiti odakle su preneti.

Zbir stupca 14. preneti u stubac 15. i to služi, kao osnovica dopunskog poreza. Na primer: Braća Petar, Milan i Dušan imaju glavni i najveći svoj posed u k. o. Smederevo, gde i sva trojica stanuju u delu od po $\frac{1}{3}$ sa ukupnim čistim prihodom od 8626 dinara. Petar ima i jedan manji posed u istoj opštini sa čistim prihodom od 220 din. u k. o. Lipe ima takodjer jedan posed sa čistim prihodom od 460 din. u k. o. Lugavčini ima takoder jedan posed sa čistim prihodom od 1200 din. Milan ima u istoj opštini tj. u Smederevu manji posed sa čistim prihodom od 140 dinara i suvlasnički posed sa drugim licem od kog dela suvlasništva pripada mu čist prihod od 25.— i posed u k. o. Šalinac sa čistim prihodom od 1200.— dinara Dušan nema poseda nigde izuzev kao suvlasnik sa braćom u k. o. Smederevo.

Ukupan čist prihod unet u rubrici 5. (8626 din) razdeli se proporcionalno i unese se u rubriku 6. i to tako, da Petru i Dušanu pripadne po 2875 din. a Milanu 2876 din. čistog prihoda. Petar ima u rubrici 14 čistog prihoda 220 din. po posedovnom listu u k. o. Smederevo i svoj deo rubrike 6 tj. 2875 više $220 = 3095$ i od te sume 10% iznosi 310 din. osnovnog poreza i unosi se u rubriku 7. Za istoga Petra na 129 din. dopunskog poreza koliko mu pripada po suvlasničkom listu; u tablicama za dopunski porez nadje se, da tome odgovara čisti prihod od 4009 din. koji se unosi takoder u rubriku 14. dakle, u rubrici br. 14. kod Petra nalaze se čisti prihodi od 220 din. iz Smedereva, 460 din. iz k. o. Lipe i 1200 din. iz k. o. Lugavčine, kao i čisti prihod od 4009 din. što sve ukupno iznosi 5889 din. koje služi kao osnovica za dopunski porez i unosi se u rubriku 15. Od ove ukupne sume računaće se dopunski porez koji iznosi 206 din. te ukupno zaduženje rubrike 7. više $16 = 516$ din. i unosi se u rubriku 17 II deo. Analogno k tome, radi se i za

Milana, čiji osnovni porez iznosi 304 din. i dopunski 188 din. što iznosi ukupno 492 din., dok za Dušana iznosi osnovni porez u rubrici 7. 288 din. više dopunski porez u rubrici 16 od 129 din. i ukupno zaduženje 417 din.

Ovo je jedan od najmarkantnijih slučajeva, na osnovu koga će se i svi ostali, koji bi nastupili, analogno ovome rešiti i time fiskalnim interesima Državi dosta doprineti.

Sve napred izloženo pod tač. 4, 5, 6 odnosi se na rad kada nema nikakvih privremenih poreskih oslobodjenja ma po kom osnovu, te kod napred izloženih tačaka nisu uzimate u obzir rubrike 8, 9, 10, 11 i 12, a u koliko bude tih oslobodjenja radiće se analogno navedenim primerima, uzimajući u obzir i ove rubrike.

Da treba sprovesti rad označen pod tač. 5 i 6 t.j. da je to stvarno, faktično i pravno suvlasništvo tj. da bude uočljivo označiće se u rubrici broj 5 vitičastom zagradom i u sredini te zgrade označiće se broj posedovnog lista i ispod njega ukupan čist prihod. Taj će broj posedovnog lista i čistog prihoda označavati jednu faktičnu i pravnu celinu sa pravom pojedinačnog poseda, dotičnog suvlasnika. Svaki suvlasnik nosi će svoj redni broj u rubrici broj 1.

7) U rubrikama 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16 i 17 kao i rubrikama tarifnog broja I, II i III Zakona o katastru unosi se zaduženje za svaku godinu drugom bojom izuzev crvene boje (karmina) sa kojom se bojom nište stari podaci i više njih upisuju novi, onom bojom kojom se vrši zaduženje u dotičnoj godini.

8) Ako se neki poreski obaveznik posle sastava rasporeda zemljarine pojavi, kao nov vlasnik, on će se upisati u svima rubrikama od 1—24 onom bojom, koja se upotrebljava u zaduženju u onoj godini, kako bi se promena lakše uočila, koje je godine nastala. Isti je slučaj i sa rubrikom 13 tj. ako neko postane vlasnik jedne imovine u drugoj opštini. Kod rubrike 13 da se podaci unose u onoj visini i onoj boji u kojoj se vrši promena za dotičnu godinu, a ne kao do sada bez reda odozgo prema dole u mestu odozdo na gore.

9) Ako neki posednik prestane biti vlasnik dotične imovine odnosno ukupna imovina pređe na drugog, taj se stari posednik precрта crvenim mastilom (karminom) i ako ima mesta više njega upiše se novi posednik onom bojom koja za tu godinu važi i u primedbi napiše (ako je novi upisan na istom rednom broju starog posednika) „poništen“, a ako nema mesta da se upiše nego na kraju rasporeda zemljarine sa zadnjim rednim brojem, onda se i na starom i na novom rednom broju, a u primedbi napiše „Vidi redni broj...“ kod starog još i „Poništen“ tj. vežu se i to istom bojom kojom se vrši zaduženje.

10) Na kraju kod zaključka rasporeda zemljarine, ima se slovima ispisati ukupno zaduženje, kao i zaduženje po tarifama broj: I, II i III Zakona o katastru i to ako nema zaduženje po tar. brojevima I, II i III Zakona o katastru ima se upisati slovima „Zaduženje po tarifnim brojevima I, II i III Zakona o katastru u ovoj godini nema” u produženju toga ima se staviti: Da je raspored zemljarine sastavljen ispravno prema svim prispelim prijavama, kao i da je tačan u računskom i administrativnom pogledu, izradio i jamči” potpis dotičnog službenika, zvanje, mesto i datum. Desno overava šef katastarske uprave, okrugli štambilj levo ispod potpisa službenika četvrtasti štambilj sa brojem delovodnog protokola. Sve ovo pisati bojom onog mastila sa kojom se vrši zaduženje u dotičnoj godini.

Sa ovim i ovakovim načinom rada pobrojanim po tačkama od red. broja 1—10 uveliko će se udovoljiti fiskalnim interesima države, jer će poreski obaveznici biti upisani i zaduženi svaki za sebe prema faktičnom stanju, samo na jednom mestu u pojedinim katastarskim opštinama. Izgovor i nepravilne radnje kod naplate u ogromnom broju slučajeva nestaće, poreskim upravama kod naplate rad će se potpuno olakšati, jer će zaduženje biti samo na jednom mestu u istoj katastarskoj opštini i tražiti naplata od faktičnog porezskog obaveznika, u svakom slučaju i prestati zaduživanje poreskog obaveznika na više mesta u istoj katastarskoj opštini, kako je to do sada bilo. Prestaće suvišno dolaženje stranaka, kao i suvišna prepiska između katastarskih i poreskih vlasti. Na taj način dobiće se više vere u finansijske vlasti, jer će nastati bolje i preglednije zaduženje. Kao završetak ovoga može se reći da geometarski radovi bilo to tehnički bilo administrativni, treba da daju rekapitulaciju naplate poreza nekretnine tj. raspored zemljarine, kao akt zaduženja poreskih obaveza na nekretnine mora biti ogleдало свих radova koji su njemu prethodili od strane geometra.

НОВЕ КЊИГЕ

Професор Ing. Ст. Недељковић. ГЕОДЕТСКА ВЕЖ-БАЊА. Први део. Инструменти и теренски радови. 285 стр. 160 слика. Београд, 1936. Цена 40 дин.

Можемо само поздравити појаву књиге проф. Ст. Недељковића већ и по томе, што је она једна од првих књига издана од наших универзитетских професора геодезије не у облику литографисаних табака — и тиме приступачна за шири круг читаоца. За напредовање геодетске струке